

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՊԱՆ

ԿՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱՔ

Rev. Pere G. Kalemkarian Mechitaristengasse
№ 4 Vienne

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1898 թվականի
Պուշկարիոյ համար տարեկան 12 ֆրանկ
» » վեցամսեայ 6 »
Արտատպարանի » տարեկան 14 »
» » վեցամսեայ 7 »
ԿԱՆՆԻԿ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Նամակ դրամ եռայնը դրկի հետեւեալ հասցեով
ԽՍԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՊԱՆ ԼՐԱԳՐՈՑ ՎԱՐՆԱ (ՊՈԼԿԱՐԻԱ)
Редакция на вѣстникъ
„Иравункъ“
ВАРНА (България).
Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւն
էս լեւորիւր եւ յարմար դասուած
ներք միայն կը հրատարակուին աւրոգ-
ջովի կամ մասամբ:
Ծանուցման տողը 20 սանթիմ. երե-
փեւ աւելի անգամներու համար 20 0/0
գեղջ կը լինի, փոխարեւը կանխիկ:

ՍԱՀՄԱՆՍԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՐՏԻ ԵՒ ԻՐԱՆՈՒՆԻՔ

Աշխարհի բոլոր բաղադրութեալ
ազգերը՝ որք ուրոյն ուրոյն կա-
ռավարութիւններ ու համայնքներ
կը կազմեն և այդ համայնական
ուժով հսկայ յառաջդիմութիւններ
կընեն, կապուած են իրենց ան-
հատականութեան մէջ պարտքի
և իրաւունքի սկզբունքով որ սահ-
մանադրական սկզբունքն է:

Ամեն ազգի սահմանադրութեան
հիմնաքարը անհատներու դէպի
ազգը ու դէպի իւր պատկանած
համայնքը ունեցած պարտքի և ի-
րաւունքի սկզբունքը կը կազմէ:
Մէկ խօսքով, սահմանադրութիւնը
անհատներու պարտքին և իրա-
ւունքին վրայ հիմնուած է:

Հայերս մեր քաղաքական ձգ-
տումներով սահմանադրական ը-
լալէ զատ, մեր կրօնքը կամ եկե-
ղեցին ալ սահմանադրական սկզբ-
ունքի վրայ հիմնուած է: Ինչ-
պէս որ մեր եկեղեցական կանոն-
ները և ընդունուած սովորութիւն-
ները մեզ իրաւունք կուտան մեր
եկեղեցւոյ Պետէն, կաթողիկոսէն
սկսեալ մինչև թաղական խորհրդ-
ոց անդամներն ժողովրդեան ձա-
նով ընտրելու: Ինչպէս քաղաքա-
կրթեալ ազգաց մեծագոյն մասը
կրօնապէս այս առաւելութենէն
զուրկ է:

Արդ, հայերս թէ և քաղաքական
ազգային անկախութիւն չունինք
բայց քանի որ այժմ մասամբ
սահմանադրական երկիրներու մէջ
կապրինք և մեր եկեղեցին ալ նոյն
առաւելութիւնը տուած է մեզ:
մեզ համար անհրաժեշտ պէտք մը
է սերտել սահմանադրական սկզբ-
ունքը և վերաբերելի դէպի մեր
իրաւունքները այնպէս ինչպէս դէ-
պի մեր պարտականութիւնները:

Հսինք արդէն, սահմանադրու-
թեան հիմնաքարը կը կազմէ նոյն
համայնքին պատկանած անհատ-
ներու պարտքը ու իրաւունքը: Ա-
մեն անհատ իւր համայնքին մէջ
պարտքեր ունի կատարելու և ի-
րաւունքներ գործադրելու կամ պա-
հանջելու: Ինչպէս կառավարու-
թիւնը կամ գործադիր իշխանու-

թիւնը պաշտօն ունի ամեն անհա-
տէ իւր պարտքը պահանջելու,
պարտականութիւն ալ ունի ան-
հատական իրաւունքներն յարգելու:
Վերջապէս գործադիր իշխանու-
թիւնը և անհատը կամ անհատա-
կանութիւնը իրարու հանդէպ,
փոխադարձ պարտքերով և իրա-
ւունքներով կապուած են: և այդ
կապակցութեան շրջանը կազմող
ուղին կամ ուրուագիծը կանուա-
նուի «սահմանադրութիւն»:

Մենք այժմ Պուլկարիոյ ամեն
հայաբնակ քաղաքներու մէջ ուրոյն
հայկական համայնքներ կը կազ-
մենք և կառավարութիւնը այս հա-
մայնքներուն իրաւասութեան տակ
թողած է մեր կրօնական և կր-
թական գործերը վստելու իրա-
ւունքը: Մենք այսօր և յաւիտե-
հան մեր եկեղեցիի կատարեալ
տէրն ենք, տէրն ենք նաեւ մեր
կրթական հաստատութեանց: այս
ինքն մեր զաւակաց մտաւոր դար-
գացումը, մեր եկեղեցեաց պայծա-
ռութիւնը մեր կամայ ու տրա-
մադրութեանը յանձնուած են: մենք
ենք անոնց բացարձակ տէրը ու
վարիչը: Մեր կրօնական ու կր-
թական հաստատութիւնները եթէ
թերի կողմից ունին (չժգաղա-
բար խիստ չատ) անոնց բոլոր պա-
տասխանատուութիւնը մեր, հայ
հասարակութեան վրայ կը ծան-
րանայ:

Դպրոցներու և եկեղեցիի մա-
տակարարութիւնը երբ անկարող ու
ապիկար ձեռքերու կը յանձնուի,
և այս հաստատութիւնները ան-
նախանձելի վիճակի մը կը մատ-
նուին, ժողովուրդը այդ մատա-
կարարներէն դանդաղեցող դէ-
պի այդ հաստատութիւնները իր
ունեցած պարտականութենէն հը-
րաժարելու բնաւ իրաւունք չունի:

Ժողովուրդը գանգատելու իրա-
ւունքէն առաջ ուրիշ ամենակա-
րելորդ և առաջնակարգ իրաւունք
մը ունի, որոյ չարաչար գործադ-
րութիւնը՝ որ ուղղակի իրմէ կը
բղխի, ծնունդ կուտայ յոռի մա-
տակարարութեանց: Այսինքն ամեն
անհատ իւր համայնքին գործերը
վարող հոգաբարձութեան և թա-
ղականութեան անդամոց ընտրու-

թեան ատեն անբռնաբարելի իրա-
ւունք մ'ունի գործադրելու, այն է
քոչարկոչքեան օրը փոշալ իշր
ազաւո ձայնը տալ արծաւաւորա-
գոյնիւ: չահագէտներու դարձուած-
ներուն ու ըմբռններուն երբէ'ք չի
զոհել իւր աղատ և միակ իրա-
ւունքը: պէտք է խորհիլ, և այն-
պէս ենթադրել, թէ՛ միայն իւր
քուէնքն է որ այնինչը թաղական
կամ հոգաբարձու պիտի ընտրուի,
և խորհրդածել, թէ՛ եթէ նա ընտ-
րուի կարող է իւր կոչուած պաշ-
տօնին պահանջները գոհացնել:

Այս, լուրջ մտածումէ մը ետքը
գրիչնիս քուէթուղթին վրայ գը-
նելով նշանակելու ենք մեր ընտ-
րեալը: նկատելով թէ, եթէ ապի-
կար մը ընտրենք մեր զաւակաց
ապագան պիտի մեռցնենք կամ
մեր կրօնական սրբութիւնները պի-
պի նսեմացնենք: Ուստի խնդրը
Մարկոս աղային կամ Կիրակոս
էֆէնտիին պաշտօնի կոչուելուն
վրայ չէ: այլ մեր զաւակաց յա-
ռաջդիմութեան, մեր նուիրական
սրբութեանց պահպանման և մեր
անհատական քոչարկոչ իրա-
ւունքը յարգելու վրայ է:

Երբ մենք մեր այս իրաւունքը
չենք յարգել, մեր համայնական
գործին ապիկար ձեռքերու
մէջ ինչալու առիթ կուտանք ու
վիրջն ալ այդ ապիկար ընտրեալ-
ներէ դժգոհանալով, ոտքերնիս
եկեղեցիին սեմէն ներս չենք դնել
ու դէպի վարժարան մեր ունե-
ցած պարտականութենէն կը թե-
րանանք, որով կը մնան վարժա-
րանի չենք իբրեւ խրտուիլակ և
եկեղեցին իբր անկեղանոց տէրտէր-
ներու: Իսկ մեր զաւակները կը
տուժեն չարաչար:

Կուգինք որ մեր ազգային գոր-
ծերը կանոնաւոր ընթանան, պար-
տինք մեր քուէարկելու իրաւուն-
քը գործադրել խղճի մտօք և մեր
պարտքը վճարել ու կատարել ան-
թերի: Ահա սահմանադրութիւնը
մեզ այս կը սովորեցնէ և այս կը
պահանջէ:

Պարտք ճանչցի՛ր և իրաւունքդ
գործադրէ:

Յ. Գ.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԵՄ

Ընկերային արդի գրութեան
դէմ խրտուիլները աճելու վրայ են:
Էլիզապէթ կայսրուհին եղբա-
կան մահը անոնց նորագոյն ար-
դիւնքն եղաւ և խորապէս յազեց
եւրոպական կառավարութիւնները
որոնք կը պատրաստուին համա-
ժողով մը գումարել անիշխանակա-
նութեան դէմ զսպողական խիստ
միջոցներ գործադրելու մասին խոր-
հրդակցելու համար:

Այս սիւնակներու մէջ ուրիշ ան-
գամ խօսուած է արդէն անիշխա-
նականութեան և իր մէկ գլխաւոր
պատճառին, այն է եւրոպական
գիւտագիտութեան գործած սոս-
կալի անիրաւութեանց վրայ, ո-
րոնց ազգերու խիղճը սաստկապէս
վրդովող հանգամանքը այնքան
յարմար է տաք գլուխ անհատներ
դաշոյնի և տինամիթի գործածու-
թեան մղելու դրամի և ոյժի ներ-
կայացուցիչ դասակարգին դէմ:

Այդ՝ որքան ալ ճիշդ ըլլայ,
ինձ կերեւայ թէ անիշխանակա-
նութեան պատճառները ըստ բա-
ւականին չի բացատրեր: Միայն
գիւտագիտութեան ոճիրները, Եւ-
րոպայի քաղաքական մեղքերը չեն
որ վրիժառութեան կը հրաւիրեն
ըմբոստ, վճռական զուլխներ: Հա-
ցի խնդրը, որ քաղաքակիրթ ազ-
գերու մէջ օրէ օր սուր կերպա-
րանք կառնէ, անիշխանականու-
թեան ծաւալման մէջ իր մեծ դերն
ունի: և թերեւ իրն է մեծագոյն
դերը: Թէեւ հացի և կեանքի
վայելքի խնդրը մասնաւորապէս
ընկերվարութեան ձգտումներուն և
ջանքերուն առարկան է, և ընկեր-
վարութիւն ու անիշխանականու-
թիւն իրարմէ կը տարբերին, սա-
կայն անուրանալի է նաեւ որ եր-
կուքին միջեւ սերտ առնչութիւն
մը կայ և քոնէ մէկ բանի, այս-
ինքն ընկերվարեան արդի կազմա-
կերպութիւնը հարուածելու մէջ
երկուքին ջանքերը կը միանան,
թէեւ իրենց գործելու եղանակները
տարբեր են իրարմէ: Հացի խըն-
դիրը, այո՛, որքան ընկերվարու-
թեան նոյնքան ալ անիշխանակա-
նութեան սնուցիչ դայեակն է և

ցորչափ այս խնդիրը լուծելու բա-
նաւոր կերպ մը չի խորհուի, ոչ
ընկերակցութիւնը և ոչ անխնայ-
նակամեղութիւնը պիտի դադարին ա-
հագին վտանգներ ներկայացնելէ
ընկերակցութեան արդի կացութեան
դէմ:

Վիճակագրութիւնները կը ցուց-
նեն թէ մինչդեռ մէկ կողմէն եւ-
րոպական երկիրներու հարստու-
թիւնը տարուէ տարի զգալապէս
կաճի, միւս կողմէն նոյն համեմա-
տութեամբ հարուստ կամ բարե-
կեցիկ անհատներու թիւը պակսե-
լու, կամ, սակայն ըսենք, աղքատ-
ները, զրկեալները շատնալու վը-
րայ են: Դրամին սարսափելի տի-
րապետութեան պարզ հետեւանքն
է այս: Աղատ անգուշը առեւտը-
րական հրապարակին վրայ շատ
գիւրդութիւններ կուտայ դրամա-
զըլելին իրմէ փառազոյնը կլլելու
և չունենորը, գործաւորը շահա-
գործելու, ինք ալ սակայն իր
կարգին օր մը իրմէ մեծագոյնէն
կլլուելու համար:

Յայտնի է թէ այսպէս շարու-
նակուելով այս ընթացքը վերջա-
պէս ո՛ր պիտի յանգի: Ընկերա-
յին բռնի յեղաշրջում մը անխու-
սափելի կը թուի, որուն զոհերուն
ըով Ֆրանսական յեղափոխութեան
ժամանակ թափուած արիւնը չա-
փազանց աննշան պիտի մնայ:

Ռատիկականական խտրութիւնն-
րով իրերու տրամաբանութեան դէմ
յաջողութեամբ մաքառելու ելլել
պատմութիւնը և իր զատերը ան-
գիտանալ կը նշանակէ:

Անխնայականներուն դէմ գու-
մարելի միջազգային ժողովը շատ
աւելի հիմնական, արդիւնաւոր և
բարեբար գործ մը կատարած պի-
տի ըլլար, եթէ որոշէր խորհիլ
թէ ինչ կերպով կարելի է դրա-
մազլխի սանձարձակ տիրապետու-
թիւնը չափաւորել, քան եթէ ու-
րոնէ թէ որոնք են հալածանքի
այն սաստիկ միջոցները զորս պէտք
է ձեռք առնել անխնայականու-
թեան դէմ:

Խնդիրը մեղի իբրեւ Հայ ուղ-
ղակի չի շահագորգուեր. սակայն

այնքան կարեւորութիւն ստացած
է ամբողջ Եւրոպայի և Ամերիկա-
յի համար որ չենք կրնար զայն
բոլորովին մեր նկատողութենէ հե-
ռի պահել:

Իբր զուտ տեսութիւն, իբր ըն-
կերային նշանաւոր երեւոյթներ՝ ա-
նխնայականութիւն և ընկերակցու-
թիւն իրենց արդէն այժմէն շօշա-
փելի հետեւանքներով, ինչպէս և
իրենց գրականութեամբ, ամեն
խորհող մարդու խորին ուշադրու-
թիւնը կը գրաւեն:

Առանց ընկերակցական կամ ա-
նխնայական ըլլալու, անաշու-
քնութեամբ մը կը հասնինք սա-
կարկացութեան թէ երկու դու-
թիւններն ալ կեանքի պայմաննե-
րուն մէջ զիրենք բացատրող պատ-
ճառներն ունին: Փափաքելի է որ
եւրոպական կառավարութիւնները
այդ պատճառները բաժնաւոր կամ
գոնէ սահմանափակելու հետեւաւ
ըլլային, որպէս զի մարդկութիւնը
ոճիրներու և արիւնհեղութեան
հանգիստտես ըլլալէ դադարէ:
Դժբաղդարար բնաւ յուսալի չէ
որ Միջազգային ժողովը այդպի-
սի բանաւոր ծրագրով մը զբաղի:
Ընդհակառակը ան չարիքին տը-
մատը պիտի փորձէ խել բռնի մի-
ջոցներով, նպատակին բոլորովին
անյարմար միջոցներով:

Ս.

ԱՆՔՕՒԻԶՄԻ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

Ամեն ազգի և ամեն ընկերու-
թեան սպառնացող ամենամեծ չա-
րիքն է ալքոլականութիւնը, որու
դէմ եւրոպական երկիրները լուրջ
կռիւ կը մղեն: Կառավարութիւն-
ներէն զատ բազմաթիւ մասնաւոր
ընկերութիւններ՝ ամեն միջոց կը
գործածեն այդ չարիքէն փրկելու
համար իրենց ազգակիցները: Երբ
ուրիշներ իրենց ազգի ֆիզիքական
ու բարոյական զարգացումին վրայ
կերակուրներու ըրած ազդեցու-
թիւնն անգամ կուսուժնասիրեն և
անոր համեմատ անդառնութեան
առողջապահիկ պատուէրներ կու-

տան, մինք ինչու գոնէ ալքոլի-
պէս ազդեցիկ թոյնի մը պատճա-
ռած վնասները չճանչցնենք մեր
ժողովրդին, զայն մտաւոր, ֆիզի-
քական, բարոյական ու տնտեսա-
կան փճացումէ փրկելու համար:
Եւ բժիշկ չեմ թէ եւ բայց մեր բը-
ժիշկներու քաշուած կեանքը, և
ժողովրդի առողջապահութեան մա-
սին գրելու, իրենց գիտութիւնը
ուրիշներու ալ օգտակար ընծայե-
լու անփութութիւններն տեսնելով
կը համարձակիմ, ալքոլիզմի վը-
նասներու մասին խօսիլ իբրեւ
մարդ մը որ կուզէ իր կրցածին
չափ բանով մը օգտակար հանգի-
սանալ:

Առանց գիտական մանրամասն
բացատրութիւններու համառօտա-
կի նկարագրելու ուրիշն թէ ինչ է
ալքոլը և որոնք են անոր պատճա-
ռած զլխաւոր վնասները:

Ալքոլը շատ զօրաւոր այրող հե-
ղուկ մըն է որ զոնապէս նիւթերէ
կարտագրուի ինչպէս գինիէն, այլ
և այլ պտուղներէ, խօլաւոր ար-
մատներէ, հատիկներէ եւն: Այս-
պէս խաղողէն, տանձէն, խնձորէն,
չաքարեղէնէն, բանջարէն, գետ-
նախնձորէն, փայտէն հանուած ալ-
քոլները ամենէն աւելի ընդհանրա-
ցածներն են:

Այդ նիւթերէն ալքոլը ստանա-
լու համար անոնցմէ պատրաստ-
ուած հեղուկը մասնաւոր ամանե-
րու մէջ կը տաքցնեն և կը չոգի-
ացնեն, Արձակուած չոգին հաւա-
քելով կը պողպէնեն և հեղուկի
կը վերածեն որ առհասարակ 45 0/0
ալքոլ և 45 0/0 ջուր կը պարու-
նակէ: Ահա այդ եղանակաւ ստա-
ցուած ալքոլիքն է որ կը պատ-
րաստեն բոլոր զօրաւոր և թորեալ
ըմպելիքները: Օդին որ վերը յի-
շած եղանակով թորիչի մէջ թու-
րելով կը պատրաստեն մինչեւ 65
և 70 0/0 ալքոլ կը պարունակէ:

Ալքոլը ինչ նիւթէ, ինչ ձեւով
ալ որ հանուած ըլլայ թոյն մըն է
թէ եւ մեր մարդին և մանաւանդ
ուրիշին համար, բայց քիմիապէս
զուտ ալքոլը, մանաւանդ գինիէն
հանուած՝ (ալքոլ էթիլիք կամ

վինի) ամենէն նուազ վնասակարն
է, բայց եկու տես որ չկայ ըմ-
պելիք մը որու մէջ այդ ալքոլն
անարատ վիճակի մէջ գտնուի,
խառնուած չըլլայ խելմը. օտար և
վնասակար նիւթերու համեմեմերու
հետ, որոնք թէ եւ ըմպելիքին համ-
կուտան, խմողին ճաշակելիքը կը
շոյն բայց ամբողջ մարմինը և որ
վատագոյնն է, ուղեղը կը թունա-
ւորեն, կը հիւանդացնեն:

Ալքոլիզմը, ահա այդ ալքոլ կոչ-
ուած թոյնը խմելով կամաւ իր
մարմինը թունաւորելուն մէջ կը
կայանայ: Ամէնքը տեսած էք գի-
նովներ, բայց չխաբուիք որ գի-
նովութիւն և ալքոլիզմ միեւնոյն
բաներն են: Գինովութիւնը կը
կայանայ ալքոլի ազդեցութեան
տակ գաղտնիութեան և հաւասարա-
կչուութեան կարողութիւնները կոր-
սնցնելուն մէջ, պատահական գի-
նով մը ալքոլական մը չէ: Այն
մարդը որ երբեք չգինովնալով հան-
դերձ ամեն օր իր խմած ոգելից
ըմպելիքներով ինքզինքը կը թու-
նաւորէ, իր մարմինը, միտքն ու
առողջութիւնը կ'աւերէ, այն է
ալքոլականը:

Գինովը մարմնով ու մտքով առ-
ժամանակեայ յիմարացած մըն է,
որ արուքներուն վրայ չի կրնար
կենալ, ուղիղ չկրնար քալել, ոչ
խօսածը գիտէ ոչ ըրածը. ամեն
գինով իր բնաւորութեանը համե-
մատ կամ կը խնդայ կամ կուլայ
կամ կը կուռի, ամենէն խիւղ-
ները կը պառկին: . . . : Գինովի
ստամոքսը բնաւորութեամբ, մաղձը
գրգռուած ըլլալով, փսխելով դուրս
կուտայ կերածն ու խմածը, այն
ատեն քիչ մը կ'սփոփի, կը թեթեւ-
նայ: Հակառակ պարագային թէ
ուշ կ'սթափի և թէ անհանգստու-
թեան նեղութիւն կը կրէ: Գինովի
մը ամօնեաք հոտոտել տալը կամ
պաղ ջուրով գլուխը լուլուր բաւա-
կան օգտակար միջոցներ են զայն
չուտով սթափեցնելու համար:

Բայց ալքոլականը կամ ալքոլա-
մալը ոչ գինով է ոչ յիմար. ամէն
երեկոյ բարեպաշտօրէն բազոսի

ԱՍՏՈՐԻՆԵՐԸ

ԵՒ

ՄԱԿԱՐԱՅԵՑԻՈՑ ՎԱՆՔԸ

Յանցող կամ թաւ մարդքով, պար-
թեւ հասակով ու թուխ գոյնով. խո-
շոր սեւ բայց անլուսաւոր աչքերով
զեղադէմ մարդիկներ են Ասորիները:
Կասպից ծովէն մինչեւ Արշլպիղաղոս,
Պարսկաստանէն մինչեւ Միջերկրական,
Հայաստանի ամենէն ներս ինկած ան-
կիւններն իսկ մերթ ընդ մերթ պիտի
հանդիպին այդ մարդոց եթէ որոշել
գիտնաս, եթէ հետերնին գործ ունե-
նաս: Միջագետքի մէջ է իրենց կեդ-
րոնաւայրը եւ ի ծովա-մերկ Մարշի-
մուրը. բայց Հնդկաստան եւ ծովա ալ
կը գտնես զիրենք, միշտ նոյն տարա-
զով եւ նոյն խելքով ու գործով. թե-
րեւ մէջերնին շատ բարի եւ լաւ անձ-
նաւորութիւններ գտնուին. բայց եւ

նոյնը չպիտի կարողանամ ըսել իմ տե-
սածներէս դատելով եւ առհասարակ Հա-
յաստանի մէջ խօսուածներէն չափելով:
չեն սիրեր աշխատութիւնը, բայց կը
սիրեն հարստութիւնը, մանաւանդ երբ
կարող են տիրանալ անոր կեղծ ու
պատիւ միջոցներով: Ասիական լեզու-
ներ մեծաւ մասամբ գիտեն խօսիլ, մա-
նաւանդ Հայերէնը, յաճախ Հայու մը
չափ: Տաճիկ են Տաճիկին հետ եւ Հայ
Հայուն հետ, երբ չահաբաժին մը ու-
նին կապուելիք: Հայաստանէն դէպի
հարաւ. արիւ մուտք Դոփաց աշխարհէն
անդին, կը զեղերին անոնք յաճախ
քաղաքէ քաղաք, գիւղէ գիւղ, տունէ
տուն, գիտեն օգտուիլ պատեն առիթ-
ներով եւ իրենց համար շահաստան
ընտրել մոռցուած անկիւններ եւ յետա-
միաց վայրեր: Կերակրանի սեւ վերար-
կուն եւ մուրալանի տուրիկը միշտ
իրենց անբաժան ընկերն է: Ողորմու-
թեան ձեռք կը պարզեն իրենց հան-
գիստովն եւ սեւ գլխարկն ու վերար-
կուն իրենց վրան է երբ հարկ կը տես-

նեն: Դուրը կը գտնեն Հայ բարեպաշտ
տիկնով, աղօթքներ կ'սկսուիլ եւ Աւե-
տարան քարոյնելով, կ'օգտուին ներա
բարեպաշտութենէն ու ակնթարթի մը
մէջ ամենայն ճարպիկութեամբ իրենց
լայն վերարկուն տակ կը նետեն ար-
ժէքաւոր կամ անարժէք առարկաներ,
ամաններ կամ զարդեղէններ ինչ որ
հանգիւստներ կամ ինչ որ տեսնեն: Ան-
կախ են եւ աշխարհի տէր կը կարծեն
ինքզինքնին երբ իրենցմով հետաքը-
րուող չկայ, եւ խօսարհ ստրուկներ
բռնութեան եւ ուժի տուլիս: Չեն կե-
նար ու չեն հաստատուիլ տեղ մը եւ
մէկ տեսածով մէկ մըն ալ տեսնել ան-
կարելի է գրեթէ, կը քայլեն ու կը քա-
լեն եւ դարձեալ կը վերադառնան ի-
րենց սեղը: Տիրիսի եղերքը Զաքրոսի
եւ Մասիոս լեռանց ստորոտները, ուր
բնակութիւն հաստատած են նախա-
պատմական ժամանակներէ հետէ:

Ու երբ այսօր Հայութիւնը վերաւոր
կը տեսնեն, կուզեն ճանկել աղուէսի
բաժինը ամենախաբախ միջոցներով:

Հայութեան հին փառաց յիշատակնե-
րուն եւ անոնց մնացորդներուն ժա-
ռանգորդ կը կացուցանեն ինքզինքնին
ու մեր պատմական սրբավայրերը կու-
գեն իւրացնել իրենց բնածին խաբե-
քայութեամբ:

Յառաձ են աչքերնին մեր եկեղեցի-
ներուն ու մեր վանքերուն եւ ապօրէն
միջոցներով կ'ուզեն տէր դառնալ մեր
ամանէն զանաւոր տեղերէն միոյն, Մա-
կարայեցուց վանքին, որ կը գտնուի
Տիգրանակերտէն 10-15 ժամ հեռու,
Անթապի լիճանց բարձրագիւր թիկանց
վրայ:

Յէի ամառն էր որ անսպասելի պա-
տահարով մը վանքին այցելութիւն մը
տալու բաղդին կ'արժանանայի եւ իր
հնութեանց անգին մնացորդներն աչքէ
կ'անցնէի: Յոյց կուտային ինծի գե-
րեզմանաբար մը որ Շիրակացւոյն լի-
նել կը կարծուի եւ ուրիշ շատ մը գե-
րեզմանաբար ու մոծարժէք հնու-
թիւններ: Վանքը իր կիսափուլ վիճա-
կին մէջ գեւ եւս պահած էր իր մե-

ո ե է տաճար մը այցելողներուն մէջ
փնտռուել է , և ապահով եղէք որ
առանց յոգնելու շատեր պիտի
գտնէք . ահաւասիկ զանազ Ժանչ-
նալու նշանները : ՏԺգոյն , նիհար
մարդեր են , բազուկներն երկնցու-
յամ և մատները բացուած ժամա-
նակ ձեռքերին կը դողդոջեն ,
սրունքներն վրայ շատ ուժ չկայ ,
լեզունուն ծայրը պաղ է , խօսած
ատեններն կը թոթովեն : Ամբողջ
մարմնոյն մէջ միշտ տկարութիւն
մը , թուլութիւն մը կը կզգան , հապա
մաքի թուլութիւնն ու ապշու-
թիւնը , կուզեն ծածկել զայն , բայց
չեն յաջողիր , որովհետեւ ամեն
մարդ կզգայ թէ ոչ առողջ դատու-
ղութիւն , ոչ զօրաւոր յիշողութիւն
ունին , իրենց մաքի կարողութիւն-
ները հետզհետէ կը տկարանան ,
կը նուազին . խեղճ մարդեր , որ
ինքզինքնին ամենագէշ տանջանքի
և ամենալուրի մահուան կը դա-
տապարտեն :

Պ.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Բարիք. 18 Հոկտ 98.

—Հոկտ. 16ի կիրակի օրը Բարիքի
մատրան մէջ հոգեհանգիստ կատարուե-
ցաւ , ինչպիսիք Արտիստի յիսամեա-
յին ի յիշատակ եւ Անդրէաս Արծրունիի
հոգեւոյն համար :

Հայ ուսանողաց նորահաստատ Ա.
կումբը , խնդրած էր օր առաջ կրօնա-
կան եւ ազգային իշխանութիւնէն սոյն
հանդէսին տեղի ունենալու արտօնու-
թիւնը եւ ընդունած նպատակները պա-
տասխանին համեմատ լաւ կազմակեր-
պութիւն մը տուած էր գործին : Բայց
Բարիքի հայ ուսանողաց միութիւնը ,
աշակերտք կեդր. վարժարանի , չուզե-
լով այդպիսի պաշտօնի մը տեղի ու-
նենալն , ամէն ջանք ի գործ դրին ,
բայց չի յաջողեցան : Հոգաբարձութեան
Ատենապետն Տիար Լաթիֆեան , որ մեծ
պատիւ կը բերէ արդէն Բարիքի Հայ
գաղթականութեան իր մշակալ մտքով
ու բարի սրտով ի դերիս հանեց կեդ-
րոնականացիներու այդ ձեռնարկի :

Ռուսմանիա 27 սեպտ. 98

Այսօր Ռուսմանիոյ ժողովրդապէս վե-
հապեալ քաղաքիս միջանի նշանաւոր

ծուծեան զորչւր եւ շէնքերու մնա-
ցորդները ցոյց կուտային իր պատմա-
կան անցեալը եւ օրինակ բարգաւաճ
վիճակը :

Իր բարձր եւ օգտաւոր դիրքը իր
վիճիւ ու պազօրակ աղբիւրները , որոնք
խորտակուլ վար կը վազէին ամեն կող-
մերէ , իր կանաչ տափուանները եւ մա-
քաղաքեղէնները , իր ծաղկաւէտ ձո-
րակները ու վտակները , իր լեռներն
ու անդամաւաններն , որոնք ո՛վ գիտէ ,
ինչ օրեր տեսած եւ ո՛րքան ալելու-
ներու եւ երգեցողութեան հանդիսա-
տես եղած էին , համակ հուսկեամբ շա-
ղախուած , տխուր , շատ տխուր խոհեր
կը ներշնչէին մեզ , անապակ երկիրքի
մը սակ , անհուն ամալոյթեան մը մէջ :

Վերջին զէպքեր ու պատահարներ
զրկած էին վանքը իր գեղջուկ վանա-
հայրէն , որուն տեղ բռնած են այժմ
ինքնակոչ հիւրեր , մեզ ծանօթ խաչա-
գող Ասորիները , որոնք քար ու քանդ
ըրած ամեն հնութիւն եւ եղծած ամեն
արձանադրութիւն , եղած են այսօր

եկեղեցիներ եւ հիւանդա՛ոցը այցելելէ
ետքը բարեհաճեցաւ այցելել նաեւ տեղ-
ւոյս մեր Հայոց Ա. Աստուածածին եւ-
կեղեցին որ նախապէս չքեղազարդուած
էր խիստ փառաւոր եղանակաւ մը : Հայ
երեւելիներն եւ անոնց տիկիներն ար-
դէն ժամ առաջ փութացիւր էին խոռ-
նուիլ եկեղեցին , որ ջահերու եւ մո-
մեղինաց լուսով կը փայլատակէր : Ի
ժամ 4 երեկոյեան Վեհ. Թագաւորը
կառքով եկաւ , իր հետ ունենալով դարձ-
եալ իր իշխանադուռ հօրեղբորդին :
Եկեղեցոյ դուռը հասած ատեն գլուխը
բանալով անցաւ ի գաւթին , ո՛ւր եկե-
ղեցոյս քահանայն , Արք. Տ. Ստեփան
Հայր Մոյսայեան , զգեստաւորուած խաչ
եւ Աւետարան ի ձեռին զիմաւորեց Վե-
հապետին , որ խաչը եւ Աւետարանը
համբուրելէ ետք մտաւ եկեղեցի ու
կանգնեցաւ Աւագ-խորանին հանդէպ ,
քահանայն Աւետարան մը կարգալէ յե-
տոյ յատուկ մաղթանք մ'ըրաւ ի կեանս
թագաւորին , թագուհւոյն , գահաժա-
ռանց իշխանին եւ իշխանուհոյն , զօ-
րաց եւ զօրապետաց : Ի վերջոյ Վեհ.
արքայն խաչը եւ Աւետարանը կրկին
համբուրելէ յետոյ զարձաւ եւ մի քանի
խօսք փոխանակեց քաղաքիս նշանաւոր
հարուստ ծիկին Սիմէոնեանին հետ ,
որուն տունը Նորին Վեհափառութիւնը
երբեմն հիւր եղած էր , երբ այդ աղեւ-
ւական Հայ Տիկնոջ ամուսինը կապէր :
Վեհափառն եկեղեցիէն դուրս ելած պա-
հուն միջանի խօսք ալ մեր առաջնա-
կարդ անձնաւորութեանց հետ փոխա-
նակելէ զկնի մեկնեցաւ քաղքը եւ ժող-
տունը զիմօք :

«Ունիվէրսալ» կոչուած Ռուսէն լը-
րագրոյ սեպտ. ամսոյ 26ի թուոյն մէջ
կը գրեն հետեւեալը .

«Հայկական Յանձնաժողովներն (Գոմի-
թեքի) եւ յոպական պետութեանց պիտի
մասնուցանեն յիշատակագիր մը , յորում
պիտի բողոքեն ընդդէմ Սուլթանի այն
տրամադրութեան , որով մտադիր է
Հայոց Յանձնաժողովներն ալ դասել ի
չորս անիշխանականաց :»

Ռուսնցի Նորաւր

ԼՐԱՒԱՂ

—Նիւ—Եօք հրատարակուող
Տիգրիս շարժումի իրիթի առաջար-
կութեամբ ու նախաձեռնութեամբ
Ամերիկայի մէջ Չէյթունի ինը-
պատա դրամ հանգանակելու գո-
վելի գործը ամենայն փութով ա-
ռաջ կը տարուի :

Վանքին տէր լինելու եւ իրենց սեփա-
կանեցնելու , բազմադուրեան հանրաժա-
նօթ պատմական վանք մը :

Չինք գիտեր թէ Պատրիարքարանը
ինչ կը մտածէ կամ ինչ միջոցներ
ձեռք առած է այդ ապշինքն բազմա-
խնդիրներու հանդէպ , որոնք փոխա-
նակ զգածուելու մեր ծանրածանր դժ-
բաղդութիւններէն , հակամարդկային
թափերով կուզեն Հային ինչքը կապ-
տել եւ կալուածքը իրացնել , պատեն
տոթիւն օգտիլ ուզելով :

Հայի հացով սնած ու մեծցած , իր
կեղծարարութիւնը առածի կարգ պն-
դած ազգի մը թափու քնիւրէն միթէ
կարելի էր տարբեր բուն մը ուղարկել :

Է՛հ , կ'անցնին այս օրերը ու կ'անց-
նան քանիչ քանիչ քամիները , ձմեռ-
նային տխրամած օդերուն մի օր կը
յաջորդեն զարնանային գաղջ եւ զուար-
ձալի օրերը : Մի օր կը ստապալի բո-
նապետութիւնը , հինաւորաց կաղնիի
պէս եւ կը տրտապեալ Արդարութիւնն
ու հաւատարմութիւնը , եւ այս օրը հար-
կաւ մենք գործիւ ապստոս առիթ պի-
տի ունենանք սեանտեղու ծանօթ ա-
տրիներուն հետ :

Մ. Դեթունի

Նոր աշխարհի ալեւալլ քաղա-
քաց մէջ բնակող հայ գաղթական-
ներն իրենց քրտնաթոր աշխատու-
թեան վարձքէն մէյ մէկ բաժին
կը հանեն մեր դիւցազն աղգա-
կիցներուն : Ամեն հայաբնակ տե-
ղերու մէջ յանձնախումբեր կը կազ-
մուին հանգանակութեան միջոց
տալու պոշտօնով . այս յանձնա-
խումբեր պիտ' ընտրեն ընդհանուր
գանձապետ մը , որ իր քով հա-
ւաքուած գումարները պիտի զրկէ
Հալէպի Հիւպատոսներէն մէկին ,
որուն միջոցաւ պիտի բաժնուին
Չէյթունցիներուն : Հանգանակու-
թեան բոլոր պարագաներն թեր-
թերու միջոցաւ պիտի ծանօթաց-
ուին ժողովրդին :

Ամերիկաբնակ աղգաւորաց եռան-
դը մեծ է , և ցարդ հոն հոս գո-
յացած դրամը հազարաւոր տողա-
րի կը հասնի :

—Կ. Պօլսոյ Անտարքիտի ալե-
զարդ խմբագիր-պատուելին այս
միջոցիս Նիւ—Եօք կը գտնուի .
անցեալները տեղւոյն հայ երիտա-
սարդաց մէկ ժողովին մէջ պատ-
ուելին ատենաբանութեամբ մը բա-
րհասած է իւր գոյնը անգամ մը
եւս դուրս տալ ըսելով , «Տ'ղա-
կան ժողովրդին հետ ձուլուեցէ՛ք ,
Ամերիկացի եղէ՛ք» . . .

Հայ ժողովուրդը , կը կարդա՞ս
դեռ , օտար մտքով , օտար գաղա-
փարով և օտար սնունդով սնած
այդ կարգի պատուելիներու փը-
տած մտքերու արտադրութիւն-
ները :

—Բողոքականաց ուսումնարանների
վարչութիւնը մի շրջաբերականով յայ-
տարարել է , որ այսուհետեւ իրենց ու-
սումնարանների ուսուցիչներին արձակ-
ման եւ ընդունելութեան գործը կախ-
ուած կը լինի ժողովրդական ուսում-
նարանների տեղական գիւղեկցիաներից
եւ ոչ թէ առաջուայ պէս պատտօններից
ու ծխական խորհուրդներից :

Նոր-Գար

Ըսել է , Ռուսաստանի մէջ բողոքա-
կանաց վարժարաններն ալ կը մատուցեն
հայ վարժարանաց վիճակին : (Մ. Ռ.)

Կ. Պօլսոյ թերթերուն մէջ կը կար-
դանք Ազգ. Պատրիարքարանի միջանի
պաշտօնէից Սուլթանէն չքանչանք
ընդունիլն : Այդ պաշտօնականներն են ,
Պատրիարքարանի գործակատար Տիգ-
րան Տէր Ներսէսեան , գիւնապետ Խաչա-
տուրեան :

Մենք այս եփեհեհները անձամբ թէեւ
չենք ճանչնար , սակայն ազգին ներ-
կայ ճգնաժամներուն մէջ , երբ հայ ա-
նունը իսկ թուրք կառավարութեան
կանարգութիւն , ինչ պատճառ ըլլալու է
որ այդ էփեհեհներուն կուրծքերը չը-
քանչանքիւ կը զարդարուին :

Մենք սա համոզումը կրնանք գոյա-
ցնել թէ անոնք ազգէն կերակրուող
եւ ազգը դաւաճանող ստոր լրտեսներ
են :

Բիւզանդիոն կ'ըսէ թէ «Այդ Դիւա-
նապետ էփեհեհներն Պատրիարքարանի
սիւններն են , որոց պարտաճանաչու-
թիւնն եւ անձնութիւնն ամառի
կարգ անցած են ազգային շրջանակե-
րուն մէջ» :

Բիւզանդիոն իր չողոքողի դերը լաւ
կը կատարէ :

Սերաստիակէն կը գրեն .
—«Միջանի ալիս յառաջ , բողոքա-
կան եղած քրտնաթոր մը կ'ինն աղջիկ
գաւակ մը կը ծնի . կ'ինն որ ճնշման
տակ բողոքականութիւնն ընդունած էր ,
իւր այրէն գաղտնի մեր եկեղեցին կը
զրկէ մկրտուելու , եւ անունը կը դրու-
ուի «Հայկանուշ» : Այն երբ կը լսէ ,
կրակ կտրած , տեղոյս միտնաբայց կը
գիմէ , որք յետ խորհրդակցութեան ,
կ'որոշեն կրկին մկրտել , քնքաւայրու-
թեամբ հօրն եւ սոյս անգամ մանկիկը
կը կոչուի «Ուլտանա» : Հիմակ «Ուլ-
տանա» թէ «Հայկանուշ» : Արդեօք
Պատ. միտնաբաններն օրինաց ո՛ր տրա-
մադրութեան համաձայն կրկնակրտու-
րինք ըրին :

—Պատրիարքարան հասած գրով մը
Բալուի , Չնքուչի եւ Արդընիի ազգայնոց
կարօտութիւնն յայտնուելու ու նպաստ
խնդրուելու է :

—Դ. Գարակէօզեան անցեալ Բշ. օր-
ուան համար Բուսէլիի Գաղաքէրու-
թեան գաղաքական գրկուած Ա. Գիւլիւն
պատասխանած չըլլալով , Եշ. ի համար
Բ. Գիւլիւն մը գրկուած է իրեն : — Եշ. ի
օրէնքով , երեք կոչնագիր կը գրկուի ,
ապա մուխթար մը , եւ ապա դատն ի
բացակայութեան կը վճուուի : Բայց Եշ-
րիի օրէնքով ի բացակայութեան սուր-
ուած վճիռներն , ինչ ինչ պարագանե-
րու մէջ , աւելի վերջնական են եւ
պարտաւորիչ , քան Նիզամիէ եւ քա-
ղաքային գաղաքականութեան արձակած ի
բացակայութեան վճիռները :

ԹԻԻՔԻԱ ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԻՐ

—X—

—Յենէր բօսթահանէսինին միւ-
տիրի Հոսան էֆ. 110 առէտ մէք .
թուպէրին բոլ բարասընը սա-
հիպէրինաէն տուրգտան սօնրա
մէք թուպուրը թէլէֆ իտէրէք բա-
րալարը ճէպինէն ալմիշ օլտըղըն-
տան տօլայը Շուրաի տէվէթ մահ-
քէմէսինաէն 6 այ մահպուսիյէթէ
մահքիւմ օլմըշ :

—Սուլթանըն իհսանլարը :
Իշիւնճիւ Մէհմետիյէ Նիշանը՝
Դուրեան Եղիշէ վարդապետէ ,
Միւթէմայիլ Բիւթպէսի՝ Պատրի-
արքարանն Գարու. քէհասը Տէր
Ներսէսեան Տիգրան էֆէնտիէ ,
Սալիսէ Բիւթպէսի՝ Երբէթի խոյ-
րիյէ սանտրդէտըրը Յովսէֆ էֆէն-
տիէ , Սանիէ Բիւթպէսի՝ Թիւսա-
րէթ միւտիւր մուսուլինի Բուպէր
էֆ. Եւզըճեանա , Իբիւնի Մէհմե-
տիյէ Նիշանը՝ Պատրիարքարան
քեաթիպէրինաէն Կօրպուտ վէ
Բարթոլ էֆէնտիյէրէ վէ բասա-
բօրթ միւտիւրի Սեպուհ էֆէնտիէ :
Պալ Նիշանլար վէ Բիւթպէր
մէղրիւր միւլէթ տաշլարըմըղըն տի-
րայէթէրինաէն զիյատէ խըյու-
նէթլէշի պիպէ պիւտիւրիյօր : Պա-
խուսուս Եղիշէ վարդապետ Դուր-
եան Մէհմետիյէ Նիշանը կէօյսիւնէ
թագուպ տէ սըճսգ սըճագ խը-
րիւսան հայրիկաէն Եպիսկոպոս
կարգը ալմայա կիաճէք տիւր :

—Սանտրդըտան Աֆիօն Գարու
Հիտուրնա կիթմէքտէ օլան բօս-
թա չանթուսը չոլընմըշ վէ պու-
սէպէպլէ 1800 լիրա զայա օլմըշ
տըր :

—Համիտիյէ ալայընա տախիլ

օլան քիւրտերին 4 սենէլիք վերկի պօրճարը պա իրատէի սէնիյէ պախշ օլընտը :

— Թիւրք ճէրիտէլերին պէյա. նընա կէօրէ, Պուլկարիատա թիւրք ագճէլերի տախի իսթիմալ օլըն. մագ իշիւն Պապը Ալինին թալէպի իւզըէ Պուլկարիա հիւքիւմէթի պու պապտէլազըմ կէլէն էմիրլէրի վէրմէկէ մէնպուր օլմուշ :

— Իզմիր ճիվարընտան հայտուտ. լարըն տաղա կէօթիւրմիւշ օլտըղը չօճուգ սաղ սէլամէթ էլէ կէշմիշ օլմասընտան տօլայը, բէտէրի հա. ճի Տափուտ ֆուգարալարա 2000 օգգա էքմէք վէ 200 օգգա էթ տաղըմըլ տըր :

— Պաղեստինէ կիրմէք իսթէյէն Եահուտիւրտէն՝ 30 կիւնտէն թէք. րար աըլարը չըգմագ իշիւն քէֆիւ իսթէնիւրյօր :

— Գարատաղ վէ Թիւրք հիւ. քիւմէթլէրի սինօրա պիւր չօգ աա. քէր Եօլլաուրլար. թիւրք ճէրիտէ. լէրէ կէօրէ, Պէրանտա փուգուս կէլէն գարըշըգլըլարըն Եէնիտէն զուհուրա կէլմէմէսի իշիւն իմիշ :

— Ամերիգանըն Եէնի էլշիսի Ս. Սթրաուս Սուլթանըն հուգուրընա չըգուպ էվրազլարըն թագտիմ իթտի : Ս. Սթրաուս պիւր միւ. լագաթընտա պէյան իթտիկիւնէ նագարէն, պէօյիւք տէվլէթլէրին էլշիլէրի կիպի պաղը միւսաատէ. լէր վէ սէլահիյէթլէր էլտէ իթ. մէկէ չալըշաճագ վէ գըրկընլար քսնասընտա Ամերիգա թէպալա. րըն զարարլարընըն թագմիւնի վէ էլինտէ Ամերիգա բաշարօրթը օլան հէր պիւր միլլէթ էլշաաը ի. շիւն Թիւրքիատա աաըլ Ամերի. գալը նագարը իլէ մուսմէլէ իտիւ. մէսիւն թալէպ իտէճէք իմիշ :

— Շու սըրա Երուսաղէմտէ ֆէվգ էլատէ պիւր գալապալըգ թօբլան. մըլ տըր, էվլէրտէ վէ խանլարտա Եէր գալմամը, հէր կիւն Պէրուլթ. տան վէ սաիր մահէլլէրտէն Եճնէ. պի սէյիսհար կէլուպ տօլմագտա տըրլար : Ասայիշէ զիյատէսի իլէ տըգգաթ օլընմասը իշիւն Սթան. պօլտան վէ Իզմիրտէն զապթիյէլէր կէօնտէրիւմիշ տիր :

— Պուրսանըն իսլամլարը կի. րիտտէքի միլլէթտալարը իշիւն իանէ թօբլայուպ, 400,000 օգգա քէօմիւր կիրիտէ Եօլլայաճագլար :

— Սէր գօմիսէր. Շաքիր բաշա Եօգկաթտան Ամասիայա կիթմիշ : Ալահ սագլաուըն Ամասիալը միւ. լէթտալարըմըղը :

ԲՈՒՍԻՍ, ԱԻՍՏՐԻՍ
ՎԷ
ԹԻԻՐԲԻՍ

Ալմանիա իմբէրաթօրը վիլհէլ. մին Սուլթանը զիյարէթ իթմէսի հագգընտա թիւրք վէ թիւրքէր. վէր կաղէթալարը Թիւրքէր իշիւն Եէնիտէն պիւր մէսուտիյէթ գա. բուսը աշըմըլ զանն իտէյօրլար իսէ տէ, աաըլ Ալմանլար իշին հագը. գաթընը մէյտանա գօյարագ :

Թիւրքիա Ալմանլար իշիւն կէնիշ պիւր թիւրքէթ մէրասը Եօլլաուգ նիյէթինէ համլ իտէյօրլար իմբէ. րաթօրըն պու Եօլլաուգ. էվլէթ վիլհէլմ քէշիյի քէսիւպ էթինի Եէնիքտէն իսէ, անը սաղըպ սիւ. տիւնիւ իշմէք Ալմանլար իշիւն տահա ֆաիտէլի կէօրմէքտէ օլտը. ղընտան, Սուլթանըն սըրթընը օվշայարագ մալընը Եէնէք բօլի. թիգասընը թուլթմըլ տըր :

Ֆագաթ Թիւրքիա վէ Ալմանիա գօմէօրիտա պու կիտիշտէ վէ վիլ. հէլմ տահա Սթանպօլ շէնասընա օյնար իքէն, Թիւրքիատան էն զիյատէ մէնֆաթլարը օլան Բու. սիա վէ Աստուրիա տէվլէթլէրի բէրտէ արգասընտա պէօյիւք պիւր տրաւ հագըրլարագտա տըրլար :

Բուս խարիճիյէ նագըրը Ս. Մուրափիէֆին Բարիստէն վիլէն. նայա կէլմէսի, Գօնթ կօլուխովս. քիւնի կալիսիտէն կէրի տէօնմէսի, քէպա Բէթէրսպուրի Աստուրիա էլ. շիսիւնի պու սըրատա վիլէնտա պուլընմասը վէ Նօվօս վիլմիւնըն Եագըղընա կէօրէ, Ս. Ջինօվի. էֆին Սթանպօլտան Լիվատիայա, Ջարըն նէգտիւնէ չագըրըլմասը Բու. սիա վէ Աստուրիա տէվլէթլէրիտէն Թիւրքիա իշիւն Եէնիթիլէթի պիւր տրամ հագըրլանտըղըն տէլալէթ իտէր : Իքի տէվլէթ խարիճիյէ նագըրլարը 2-3 կիւն վիլէնտա տրիլ ու ամիգ կէօրիւշմէսիտէն սօնրա, հուսուլա կէլէճէք օլան նէթիճէի Ս. Մուրափիէֆ Լիվա. տիատա Ջար հուլլէթլէրիւնէ իպ. րալլէ լազըմ օլան թալիմաթ Ս. Ջինօվիէֆէ շիֆահէն վէրիլէճէկի պաթընէն անլաշըլյօր :

Թէրքի սիլահ իշիւն գօնֆէրանս թէճէմիւ իթմէգտէն էվլէլ, Շարգ մէսէլէսիւնի պիւր տէրէճէ հալ իթ. մէք իզթիլա օլտըղընտան, սէնէ պաշընտան էվլէլ թիւրքիայը պիւր հալա Եօլա գօյաճագլարը գալիէն մէմուլ օլընըյօր :

Հէր նէ գատար Ալմանիա քէշի. նին սիւտիւնի իշմէք արգու իտէր իսէ տէ, տիկէր տէվլէթլէր քէշի. նին էթինի Եէնիկէ արգուքէշ տիր. լէր :

Թիւրքիա հալը հագըրտա գա. լըր իսէ, թէրքի սիլահ միւմքին օլմագ տէնիլիյօր :

ԻՄԲ. ՎԻԼՀԷԼՄԻՆ ՍԷՑԱՀԱԹԸ

Իմբ. վիլհէլմ ճուճա էրթէսի կիւնիւնէ գատար Սթանպօլըն պիւր չօգ թարաֆլարընը կէգուպ, թա. մաշա իթտիքտէն վէ Տօլմապալա. չէտէ Սուլթանըն պիւր զիյաթէթի. նի տախի Եէտիքտէն սօնրա, Սուլ. թան իմբէրաթօրիյայը գօլընա ալուպ, սաաթ պէշէ չէրեք գա. լարագ Շալէ քէօշիւնէ կիթտի. լէր : Իմբէրաթօր Սուլթանա պիւր ալթուն պասթօն վէրտի, վէ վէտա. լաշտըգտան սօնրա Իմբէրաթօր վէ զէվմէսի վարօրա րագիւպ օլ.

տըլար. պու Եսնատէ պահրիյէ աաքէրլէրի հուրա պաղրտըլար վէ թօրլար աթըլտը :

ՊԻՐ ԹՈՒԻԱՅ

Իմբէրաթօր վէ Սուլթան սէ. րայա կիթտիքլէրի Եսնատէ տէր. վիշին պիւրի արգուհալ թագտիմի իշիւն իլէրի սօգուլմասընտան հիւ. քիւմտարլար զիյատէսի իլէ գօրք. տըլար. զապիթլէր կիւճ օլ տէրվի. շի պիւր թարաֆա ալուպ հէյէճա. նը թէսքին իթտիլէր :

— Իմբէրաթօրիյա իքի տէֆա հարէմ սէրայընա կիտուպ, Սուլ. թանլար իլէ կէօրիւշմէսիտէ թէք. րար՝ Տատան ֆարուլթիւն բաշա. նըն զլ. ղը թէրճիւմանլըգ խըտմէ. թինտէ պուլընտը :

ՄԻԻԹԵՆԷՎ ՎԻԵ

— Ս. Ամբրիգանըն սաղըգ Թիւրքիա էլշիսի Ս. Անէլ շիմ. տի Ալիերգայա վասըլ օլմըլ օլ. մաղլէ, պիւր զաթ իլէ կէօրիւշմէ. սինտէ տէմիշ տիր, «Ամբրիգայը հարպ վարօրլարընտան Սթանպօլ էօնիւնտէ Սուլթանըն գալաղը ալ. թընտա թօր սէտալարը իշիտիւ. մէտիքճէ՝ միւհիւս թիւրք հիւ. քիւմէթի Ս. Ամբրիգանըն մաթ. լուպլարըն էօնմէյէճէք տիր :

— Ֆրանսըլ տաքիւնին Ֆաշօ. տատան չէրիւմէք մէսէլէսիտէ ինկիլթէրա վէ Ֆրանսա տէվլէթ. լէրի պէյնիւտէ պիւր կէրկիւնիք հուսուլա կէլմիշ օլմաղլէ, իքի թարաֆտան տախի հարպ վարօր. լարը մուհարէպէ հագըրըլընա պաշալմըլար ըտը : Ֆագաթ սօն թէլէկրաֆլար, հէր նասըլ իսէ, կէր. կինիկին էօնիւ ալըն. րը կիպի կէօսթլէրիյօրլար :

Բարիս պէլէտիյէ հէյէթի, Ֆա. շօտա մէսէլէսիտէն տօլայը ին. կիլթէրա իլէ խուսուլմէթէ մէյ. տան վլրիլմէսիւնի հիւքիւմէթ. տէն իսթիւհամ իթմիշ տիր. պա. ղը Ֆրանսըլ կաղէթալարը տախի «Ֆաշօտայը թէք Իտէլիմ տէ, Նիլ քէնարլարընտա պաշգա պիւր մա. հէլ պիղէ թէք օլընսըն» տէմէք. տէ տիրլէր :

— Վիլէնտա Գօնթ կօլուխովս. քի Մուրափիէֆլէ ճուճա էրթէսի կիւնիւ ուզուն պիւր միւլագաթտա պուլընտը վէ բաղար կիւնիւ պիւր զիյաթէթ քէշիտէ իթտի :

— Տէօրթ տէվլէթլէր կիրիտտէ 14,500 աաքէր պուլընտըրմագ ի. շիւն գարար վէրմիշ օլմաղլէ, Եէ. նիտէն 3,000 աաքէր (1200 ինկի. լիլ) Եօլլայաճագլար տըր :

— Լօրտ Բօղպէրի պիւր նուլթ սէօլլէյուպ, Ջարըն սուհհէրվէր. լիկինի մէտ իթտի վէ թէրքի սի. լահ մէսէլէսի իշիւն պէյանը էֆ. քեար իտէրէք, «Ֆասիհ պիւր բլան մէյտանա գօնըլմագընըն հագիգի

պիւր սէմէրէ հուսուլա կէլէմէգ» տէտի :

— Վիլէնտա Եուսուլա Եէլմէգ խա. թալըղընտան պիւր գաշ քիշի թու. թալմըլ օլմաղլէ, էօնիւնիւ ալ. մագ իշիւն ֆէվգէլատէ թէտգիւր. լէր էլէ ալընմըլ տըր :

ՉԱԻՐԻԷ ԲԻՍՅԱՍԸ

Վառնա, 9 Հոկտեմբեր
Պուրսայ
Վալուր, լիպրա 55-58 հէք 9. 20-8. 90 ֆր
Արապա, 55-60 հէքթ. 9. 11. 40.
Արապ
Լիպրա 42-50 հէքթ. 5. 40-5. 60 ֆր.
Ֆասուլէս
100 օգ. 18-22 ֆր. մալընա կէօրէ.
Եուլաֆ
Արապա 20-25. ֆիյաթ 5-5. 30 ֆր.
Տարր
Արապա 5-6. լիպրա 58-60. ֆր. 4. 60-5.
Կիւնտէ 150-200 արապա վէ 25-30
վալուր պուլաղայ, 70-80 արապա ար. բա կէլմէքտէ տիր.
Ֆասուլէս 8-10 արապա.
Արապա մուսմէլէսի Նարուլէօն 21 ֆր.
հիւսպը իլէ :

ՑԻԿԼԻՐ ԵՒ ԲԵԹԵՆԵՍԸ

Պատիւ ունին ծանուցանել թէ գիւրամատչելի պայմաններով կը հայկթայթեն երկրագործական մե. քիւնաներ, դաշնակներ, չաղացքի ամէն տեսակ գործիքներ և պիտոյք, մանիֆաթուրայի և կալանթէրայի վերաբերեալ ապրանքներ, Եւն. Ալէն կարգի և ամէն տեսակ ընտիր ապրանքներ ուրիշի հաշտին համար բերել կուտան ուղղակի Եւ. րոպական առաջնակարգ գործա. րաններէ շատ չափաւոր գիներով : Իրենց դիմող գոհ պիտի մնայ : 1-5

ԻԼԱՆ

Վառնատա Պալըգաղարընտա 296 նօմբօլը շիշէի վէ խուրտա. վաթճը տիւքեանըմը թէքք իթ. մէք իսթէտիկիմտէն մալլէրի զա. յէթ ուճուլ ֆիյաթլէ բէրէքէնտէ ոսթաճաղըմ :

Իքթիլաար օլանլար մէքքիւր տիւքեանըմ միւրաճաթ իտուպ, ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իտէպի. լիլլէր :

Սալա Ավիերնիտիս

ՄՈՒՅԻՍ ԻԼԱՆ

ԱՐԹԷՉ ԳՈՒՅՈՒՍԸ

Պագճէ, աշխանէ վէ սայիր հէր պիւր մահէլտէ, հէր նէ տէրիւնիք. տէ իզթիլա իտէր իսէ՝ պրկու ու. սուլի իլէ սու գուլուսը աշըլըր, պիւնալարա ապա զարար վէ նէմ. լիք վէրմէլ : Պու գուլուսարա գաւ. վէթլի վէ տայանըլը թուլուպա. լար գօյուլուպ, սէնէլէրճէ պօղուլ. մագսըղըն իսթիմալ օլընըլար : Սու չէքմէք բէք գօլայ օլուպ, իք վէ գօֆա իզթիլա իթմէլ :

Ֆիյաթլար գայէթ ուլկուն. թաֆսիւրալը իգահաթ ալմագ ի. շիւն Տէմիրճի հաճի Տիգրան Ա. ւագեանըն տիւքեանըն միւրա. ճաաթ իթմէլի : 6-10

Отговорникъ М. Сковъ
Печатница "Взаимность"—Варна